

Subiectul lecției **INTEGRITATE VERSUS CORUPȚIE**

Competențe specifice:

- identificarea modalităților și a instrumentelor prin care cetățenii se pot implica în activități organizate în școală și/sau în comunitate;
- dezvoltarea capacității de angajare civică în rezolvarea problemelor comunității.

Obiectivele lecției: La finele activității subiectul va fi capabil:

O1: - să identifice forme și manifestări de corupție din viața reală;

O2: - să analizeze cazuri de corupție în raport cu exemple demne de integritate și promovare a valorilor persoanei și ale comunității;

O3: - să demonstreze respect față de persoanele integre, totodată fiind intransigent față de diverse manifestări de corupție.

Tipul lecției: mixtă.

Strategii didactice: asociații libere, mozaic, scriere liberă, studii de caz, discuții dirijate, interogarea reflexivă, evaluare reciprocă, autoevaluare, autoanaliza.

→ **Întrebarea-cheie:** *Cum am putea să promovăm calitățile unei persoane integre?*

Gradul preconizat pentru nivelul de însușire și inteligențele multiple ale subiectului:

→ **pentru toți subiecții:** să descrie modalități de consolidare a integrității persoanei, pornind de la diverse manifestări sau acțiuni legale/morale și ilegale/imorale;

→ **pentru majoritatea subiecților:** să analizeze studii de caz în care sunt descrise manifestări de corupție și să propună pași concreți de afirmare a persoanei prin acțiuni legale și morale, promovând și respectând valorile personale, ale grupului și ale societății;

→ **pentru unii subiecți:** să elaboreze un mini-proiect în care să fie descrise acțiuni concrete de implicare a cetățenilor în prevenirea manifestărilor de corupție, inclusiv acțiuni de consolidare a integrității persoanei.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

Etapele lecției	Timp (45 min)	Descrierea activității	Strategii didactice și surse
Evocarea	7 min.	<ul style="list-style-type: none">➤ Participanții notează în mijlocul unei foi de hârtie două îmbinări de cuvinte: „persoană integă” și „persoană coruptă”, fiind încercuite fiecare.➤ Apoi, în baza experiențelor anterioare, presupun cuvintele/ideile care explică	<i>Asociații libere.</i>

		<p>acțiunile acestora și le vor lega cu linii. În cadrul exercițiului se identifică legături între diferitele concepte și se explică raportul care există între ele. Astfel se va realiza o „rețea” de cuvinte și idei.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Câțiva participanți prezintă publicului rețeaua asociațiilor libere pe care au desenat-o. Facilitatorul acceptă toate ideile, fără a face comentarii. ➤ În continuare, printr-un asalt de idei, se va realiza o rețea comună pe tablă pentru îmbinările de cuvinte ”<i>persoană integră</i>” și ”<i>persoană coruptă</i>”, realizându-se asociații între idei și concepte. Facilitatorul poate adăuga unele idei sau sugestii, dacă e cazul. <div data-bbox="541 479 1705 690" style="text-align: center;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Fiind implicați într-o discuție, participanții identifică caracteristicile unei <i>persoane integre</i>. Experiența demonstrează că ușor poate fi pătată onoarea și cinstea unei persoane, dacă se implică în acțiuni ilegale, inclusiv diverse <i>manifestări de corupție</i>. Participanții prezintă câteva situații în care unele persoane recurg la acțiuni de încălcare a legii, inclusiv la acțiuni de corupție, ceea ce duce la diminuarea integrității persoanei și răspunderea în fața judecății pentru faptele sale. 	<p><i>Asalt de idei</i></p> <p><u>Anexa nr. 1.</u></p> <p><i>Discuții libere</i></p>
<p>Anunțarea obiectivelor lecției</p>	<p>2 min.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sunt anunțate obiectivele activității, fiind discutate împreună cu subiecții, pentru a determina nivelul lor de înțelegere și a implicării active în cadrul lecției. ➤ Se va menționa că se vor discuta materiale din manual, extrase din legislație, dar vor fi încurajate prezentările elevilor din diverse prezentări din mass-media sau din viața cotidiană. 	<p><i>Explicația</i></p>
<p>Realizarea obiectivelor lecției</p>	<p>23 min.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Participanții formează grupuri a câte 4 persoane. Aplicând metoda mozaic, subiecții în cadrul grupului se numerează de la 1 la 4. Fiecare subiect studiază individual timp de 3 min. textul propus, după cum urmează: <p><u>Elev nr 1.</u> – Caracteristicile și natura corupției;</p> <p><u>Elev nr 2.</u> – Percepția cetățenilor față de fenomenul corupției în Republica Moldova;</p> <p><u>Elev nr 3.</u> – Cele 20 de principii pentru lupta împotriva corupției;</p>	<p><i>Mozaicul</i></p>

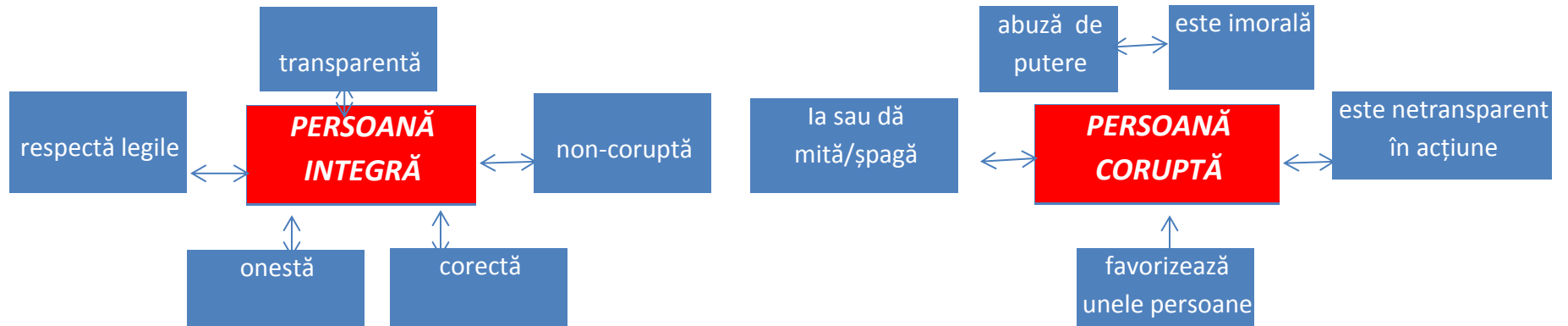
		<p><u>Elev nr 4. - Organe specializate de combatere și prevenire a corupției.</u></p> <p>➤ Apoi sunt formate grupuri de experți: <i>grupul A</i> – toți subiecții cu nr. 1; <i>grupul B</i> - nr.2; <i>grupul C</i> - nr. 3; <i>grupul D</i> - nr. 4. În grupurile de experți se discută timp de 3 min. cele mai importante idei din textul lecturat, identifică ideile neclare și se adresează după ajutor facilitatorului, dacă este cazul. De asemenea participanții discută și tehnicile de predare-învățare, modalitățile de transmitere a ideilor textului către colegi, din grupurile inițiale.</p> <p>➤ Reveniți în cadrul grupului inițial, participanții pe rând (timp de 2-3 min.) fiecare prezintă colegilor ideile de bază ale textului însușit, formulează concluzii, adresează întrebări de înțelegere, dacă este cazul.</p> <p>➤ Dacă numărul de participanți în clasă este mare, pot fi numiți câte un observator în fiecare grup, care va avea sarcina să urmărească:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>logica și claritatea expunerii materialului de către competitori;</i> - <i>nivelul de înțelegere a conținutului și adresarea/răspunsurile la întrebări;</i> - <i>formularea concluziilor.</i> <p>➤ Facilitatorul explică ideile de bază ale conținuturilor învățate, formulează concluzii, prezintă unele cazuri sau provoacă subiecții de a analiza diverse acțiuni de corupție, descrise în mijloacele mass-media sau situații din localitate. Dacă se dispune de timp, se poate de analizat și unele articole din Codul penal. De asemenea se menționează că nu toate cazurile descrise în mass-media sau răspândite printre cetățeni sunt considerate drept încălcări ale legii. Uneori oamenii demonstrează atitudini preconcepute și stereotipuri, în baza unor situații generale, de exemplu toți agenții publici sunt corupți sau fără a da șpagă unui medic, nu poți să soluționezi o problemă de sănătate etc.</p> <p>➤ Facilitatorul îndeamnă subiecții să expună și să analizeze cazuri din viață pe care ei le consideră acte de corupție. Se va atrage atenție acțiunilor de prevenire a actelor de corupție, pornind de la faptul ca fiecare cetățean să cunoască legile și să demonstreze practic că dispune de calități de integritate.</p>	<p><u>Anexa nr. 2</u> <u>Anexa nr. 3</u></p>
Reflecție	6 min.	<p>➤ Subiecților li se propune să realizeze timp de 2 min. o comunicare scurtă în scris, cu genericul: ”Respect persoanele integre, deoarece ...”.</p> <p>➤ Vor fi ascultate câteva creații a participanților. Facilitatorul va accentua că deseori poate fi schimbat viitorul unei persoane în caz că demonstrează respect față de lege sau comite acte ilegale și invers. Important este ca fiecare persoană să demonstreze toleranță</p>	Scrierea liberă

		<p><i>zero față de orice manifestări de corupție și să prevină aceste acte de ilegalitate și moralitate, din care cauză pot suferi mulți oameni, dar și societatea degradează.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Participanții pot formula și adresa reciproc întrebări, demonstrând cunoștințele acumulate, dar și situații din viața cotidiană. ➤ Se analizează gradul de realizare a obiectivelor activității la nivel de cunoștințe și capacități. În special se va atrage atenție consolidării obiectivului de formare a atitudinilor și convingerilor. ➤ Participanții sunt îndemnați să reflecteze asupra întrebării-cheie a lecției: <i>Cum am putea să promovăm calitățile unei persoane integre?</i> 	
<i>Analiza (debrifarea) activității</i>	2 min.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Facilitatorul adresează câteva întrebări pentru a afla starea emoțională a participanților, dar și modalitatea de organizare a activității, utilitatea strategiilor didactice folosite în cadrul activității, care se propun pentru îmbunătățire ulterioară a proiectării și demersului didactic etc. ➤ <i>Sugestii de întrebări:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Cum vă simțiți la moment?</i> (poate fi utilizat un calificativ, de exemplu foarte bine, bine, satisfăcător.); - <i>Ce a fost ușor de înțeles? Dar dificil?</i> - <i>Care termeni v-au trezit mai multă curiozitate: integritate sau corupție:</i> - <i>Cât de eficiente au fost tehnicile de învățare utilizate: a) asociații libere; b) mozaicul; c) scriere liberă?</i> - <i>Ce tehnici veți utiliza dacă ar fi posibil să organizați și să moderați voi o lecție?</i> 	<i>Întrebări reflexive</i>
<i>Evaluare și autoevaluare</i>	2 min.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Așa cum o pondere mare o are <i>autoevaluarea și evaluarea reciprocă</i>, participanții sunt încurajați să aprecieze implicarea personală și ale colegilor. Sunt numiți evidențiați care au fost cei mai responsabili, mai expliciti și au înaintat idei originale. ➤ Facilitatorul descrie succint implicarea participanților în mod individual și în grupuri prin diverse calificative și descriptori, apoi se apreciază activitatea subiecților. ➤ Participanții sunt implicați în procesul de autoevaluare și evaluare reciprocă, prin opinii, aprecieri sau întrebări. Ei se exprimă cu referire la nivelul de înțelegere a temei și aprecieri verbale despre implicarea sa și a colegilor de clasă. 	<i>Graficul color</i>
<i>Sarcini</i>	3 min.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Sarcini se scurtă durată:</i> 	<i>Interviul în trei</i>

<p><i>pentru extindere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Identifică din mass-media sau din viață un caz de corupție. Elaborează o strategie prin care poate fi evitată manifestarea de corupție și transformată într-o activitate non-coruptă. - Explică de ce prezența mai multor persoane integre în societate contribuie la soluționarea mai rapidă a problemelor cetățenilor, precum sărăcia, analfabetismul juridic al populației, consolidarea încrederii în instituțiile statului, în special în justiție, creșterii puterii mass-media. <p>➤ <u>Sarcini de lungă durată:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Propune o agendă a Zilei Internaționale Anticorupție, care va fi organizată în școala ta sau în localitate la 9 decembrie. - Analizează atent drepturile și responsabilitățile elevului din Regulamentul Intern al școlii. Identifică care drepturi sunt încălcate, drept consecință a manifestărilor de corupție. Care sunt responsabilitățile tale în acest context? Ce sugestii ai pentru a elabora și a implementa în școala ta un <i>Cod de Etică și de Integritate al Elevului?</i> - Participanții sunt ghidați să pregătească sugestii pentru un proiect al unui <i>Cod de Etică și de Integritate al Elevului</i>. Cu această ocazie vor fi organizate discuții în cadrul orelor de dirigenție, activități ale Consiliului Elevilor din școală, propuneri pentru agenda Consiliului de Administrație, prin reprezentanții elevilor, alte activități organizate în școală și în comunitate pe subiecte de prevenire a corupției și consolidare a integrității persoanei. După o perioadă de câteva săptămâni de activități poate fi organizată o <i>audiere publică</i>, unde va fi propus dezbaterii proiectul <i>Codului de Etică și Integritate al Elevului</i> pentru a fi îmbunătățit. 	<p><i>trepte, Mini-proiectul</i></p> <p><u><i>Anexa nr. 4</i></u> <i>Audieri publice</i></p>
------------------------------------	--	--

ANEXE:

Anexa nr. 1. Asociații libere. INTEGRITATE VERSUS CORUPȚIE



Anexa nr. 2. EXTRAS DIN CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA

Capitolul XV. Infrațiuni săvârșite de persoane cu funcție de răspundere

Articolul 324. Coruperea pasivă

Articolul 325. Coruperea activă

Articolul 326. Traficul de influență

Articolul 327. Abuzul de putere sau abuzul de serviciu

Articolul 328. Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

Articolul 329. Neglijența în serviciu

Articolul 330. Primirea de către un funcționar a recompensei ilicite

Articolul 331. Refuzul de a îndeplini legea

Articolul 332. Falsul în acte publice

Capitolul XVI. Infrațiuni săvârșite de persoanele care gestionează organizațiile comerciale, obștești sau alte organizații nestatale

Articolul 333. Luarea de mită

Articolul 334. Darea de mită

Articolul 335. Abuzul de serviciu

Articolul 336. Depășirea atribuțiilor de serviciu

A. ELEVII DINTR-O LOCALITATE SUNT MUTAȚI LA O ȘCOALĂ DIN ALTĂ LOCALITATE, UNDE EXISTĂ CONDIȚII MULT MAI RELE.

Sunt alarmat cu privire la condițiile în care învață elevii din localitatea X, care au fost mutați la școala din satul Y. La școala din satul X au rămas doar 4 clase din treapta primară, iar toți ceilalți merg la școala din satul Y, unde nu sunt cele mai bune condiții. În școala din satul Y sunt investite niște sume de bani colosale, dar carte nu se face, pentru că nu sunt specialiști. De exemplu, Facilitatorul de fizică predă și geografia, iar cel de limbă română predă limba franceză, precum și educația civică.

Și la școala din satul X și la cea din satul Y este încălzire centralizată cu gaz, doar că la școala din satul X infrastructura este făcută foarte bine, sălile de clasă sunt mici și se încălzesc. În satul Y sălile de clasă sunt mari, însă podeaua e din ciment, care a crăpat, scaunele sunt din lemn și reci, încăperile sunt înalte, deci iarna este foarte frig. La școala din satul X, geamurile au fost schimbate acum câțiva ani, iar la școala din satul Y geamurile sunt vechi, toată iarna fiind acoperite cu peliculă, care a fost cumpărată din banii adunați de la părinți.

Nu este clar de ce după 67 de ani, elevii de la școala din satul X sunt mutați la școala din satul Y. Singurul răspuns al autorităților a fost că la școala din satul Y sălile de clasă sunt mai mari. Oare este corect ca elevul când vine la școală să tremure de frig până se termină lecțiile?! Vă rog să găsiți o soluție umană pentru elevii din satul Y. Dacă elevilor li s-a promis o școală mai bună atunci când au fost mutați, de ce nu s-a optat într-adevăr pentru o instituție mai bună? O altă soluție ar fi ca copiii din satul X să fie duși la școala din raion pentru a face carte mai bună?

Sarcini:

a.) Crezi că este vreo încălcare în studiu de caz descris? Dacă da, care anume?

b.) Formați 4 grupuri de 3-5 persoane și luați o decizie cu referire la cazul dat: grupul Nr. 1 – Consiliul Raional; gr. Nr. 2 – Ministerul Educației; gr. Nr. 3 – părinții elevilor din satul X; gr. Nr. 4 – reprezentanții societății civile; gr. Nr. 5 – organele legii.

Opinia specialistului: Suntem de părerea că din starea de fapt prezentată în speță nu ar rezulta semnele componenței unei infracțiuni prevăzute de Codul Penal al Republicii Moldova.

B. PREJUDICIU DE UN MILION DE LEI PROVOCAT STATULUI, PRIN ACORDAREA UNOR SUBVENȚII ILEGALE

Administrația unei întreprinderi de stat a ajuns pe banca acuzaților pentru escrocherie și fals în declarații, după ce a beneficiat de subvenții acordate de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) în valoare de 950 de mii de lei.

Potrivit Procuraturii Generale, agentul economic a fost informat despre faptul că nu are dreptul de a aplica și beneficia de subvenții acordate de către AIPA, deoarece obținuse deja un grant prin programul Liniei de Finanțare pentru Eficiență Energetică în Moldova, elaborată de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și finanțată de Uniunea Europeană. Totuși, prin înșelăciune și abuz de încredere administrația firmei a obținut finanțarea.

În vederea recuperării prejudiciului cauzat bugetului de stat prin comiterea infracțiunii, procurorii au aplicat sechestrul pe bunurile mobile ale inculpatului, care, în caz că va fi recunoscut culpabil, riscă până la 15 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate timp de cinci ani. În gestiunea Procuraturii Generale se află încă patru cauze penale pentru acțiuni similare, comise de alte persoane juridice, care prin aceeași schemă ar fi prejudiciat bugetul de stat cu peste 20 milioane de lei. În cadrul respectivelor cauze penale procurorii vor examina și acțiunile angajaților AIPA, care au admis acordarea subvențiilor întreprinderilor sau care au solicitat și obținut granturi de la alte instituții financiare, pentru aceleași bunuri.

Sarcini:

a.) Ce fraude au fost comise în cazul examinat? Ce timp de încălcare?

b.) De ce cetățenii ar trebui să fie informați cu referire la încălcările comise de funcționarii publici?

Opinia specialistului: În speță ar putea fi incidentă răspunderea penală pentru infracțiunea de neglijență în serviciu (art. 329 Cod Penal) și fals în declarații (art. 352¹ Cod Penal).

Anexa nr. 4. CODUL DE ETICĂ ȘI DE INTEGRITATE AL ELEVULUI (proiect)

Pentru realizarea obiectivelor Educației pentru integritate în instituțiile de învățământ se recomandă elaborarea unui document în care să fie specificate elementele de comportament etic și de integritate al elevilor. Documentul de față are drept scop formarea unei viziuni clare despre noțiunile de bază și natura corupției ca fenomen social periculos și valorificarea unui comportament demn și integru al elevului de astăzi, un model pentru semeni și pentru persoanele cu care interacționează. Astfel se va cultiva la elevi o conștiință de sine lucidă, ceea ce va conduce la prevenirea comportamentului deviant al acestora în diverse situații de viață cotidiană. Proiectul CEIE poate fi elaborat de Consiliul Elevilor, discutat la ședințele claselor, precum și la orele de educație civică și dirigiență.

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Art.1. Prezentul Cod de Etică și de Integritate a Elevului (CEIE), este elaborat de Consiliul Școlar al Elevilor (Senatul Școlii), ținând cont de opiniile elevilor și aprobat în baza hotărârii Consiliului de Administrație a instituției.

Art.2. În cadrul instituției, educația de calitate asigură șanse egale pentru toți tinerii și este fundamentală pentru implementarea principiilor democratice. Elevii, cadrele didactice și angajații instituției sunt responsabili să consolideze încrederea generală a comunității educaționale a instituției în realizarea obiectivelor preconizate. Experiența și profesionalismul personalului din educație trebuie să fie combinate cu asigurarea condițiilor decente de muncă și educație, o comunitate care să-i sprijine și să creeze politici care să promoveze o educație de calitate prin formarea/dezvoltarea competențelor unei persoane integre.

Art.3. Reglementările din cadrul CEIE vizează, în mod particular, elevii din școală.

Art.4. CEIE din școală promovează valori esențiale bazate pe Respect, Responsabilitate, Integritate, Diversitate, Perseverență, Dezvoltare, Afirmare, Recunoaștere, Apreciere, Adevăr, Empatie etc.

Art.5. CEIE funcționează ca un sistem de standarde de conduită, prin care se contribuie la coeziunea grupului de elevi, prin formarea și menținerea unui climat bazat pe cooperare și competiție, în baza normelor reglementate, orientate spre dezvoltarea calităților unei persoane integre.

Art.6. Respectarea prevederilor prezentului CEIE reprezintă o garanție a creșterii calității și prestigiului educației din școală, dar și a încrederii liceenilor și a colaboratorilor instituției în forțele proprii și în principiile și normele morale de conduită.

Capitolul II. PRINCIPII ȘI NORME DE CONDUITĂ

Art.7. Principiile și normele de conduită care necesită să fie respectate de elevii școală. Astfel, elevul are mai multe angajamente:

- a) să fie o persoană integră, să nu tolereze devierile de la regulamentele și normele de conduită aprobate și acceptate în instituție;
- b) să respecte valorile instituției, promovând, totodată și propriile valori;
- c) să cunoască și să respecte regulamentele, normele etice și morale, pentru o integrare completă în societate;
- d) să își asume responsabilități și să țină cont de consecințele deciziilor luate;
- e) să respecte drepturile și libertățile celorlalți, evitând discriminările de orice fel;
- f) să se prezinte la ore și să se implice în realizarea obiectivelor acestora;
- g) să păstreze patrimoniul instituției, demonstrând, astfel, altruismul față de generațiile următoare;
- h) să se implice în organele de autoconducere școlară, contribuind la eficientizarea acestora.

Art.8. Drepturile elevilor:

- a) să își expună liber opiniile, convingerile și ideile;
- b) să fie evidențiați și să primească premii și recompense pentru rezultate deosebite obținute la activitățile școlare și extrașcolare, precum și pentru comportament exemplar;
- c) să aleagă cursurile opționale, în dependență de ofertele educaționale ale instituției și inteligențele persoanei;
- d) să fie asigurați cu manuale școlare și cu materialele disponibile în instituție;
- e) să participe la proiecte și/sau programe locale, naționale și/sau internaționale în care este parte instituția;
- f) să participe la activități științifice, culturale, artistice și sportive organizate la nivel local sau republican, la nivelul structurilor educaționale conexe organelor locale de specialitate în domeniul învățământului și în instituție, cu respectarea prevederilor lor funcționale;
- g) să beneficieze, în condițiile legii, de asistență medicală, asistența cadrului didactic de sprijin și alte înlesniri (alimentație, cămin) acordate la decizia autorităților publice locale;
- h) să fie aleși și să participe în componența organelor de autoconducere școlară (Consiliului elevilor) la nivel de instituție, municipiu și național, activitatea cărora este reglementată în Regulamentul Consiliului Elevilor;
- i) să beneficieze de condiții optime în organizarea procesului educațional, implicit garanții privind viața și securitatea în timpul aflării în instituție, precum și în timpul activităților la care ia parte ca delegat;
- j) să participe la evaluarea și promovarea calității educației, în condițiile stabilite de lege;
- k) să participe la reuniuni și acțiuni care se vor exercita în afara activităților școlare cu aprobarea directorului instituției, la cererea motivată a grupului de inițiativă;
- l) să beneficieze de alte drepturi, garanții și facilități, conform actelor normative în vigoare.

Art. 9. Instituția are obligația de a crea condiții pentru respectarea actelor legale, a principiilor și a normelor morale.

Acestea au în vedere:

- a) instituția asigură elevilor săi standarde educaționale legale și etice, solicitând o permanentă responsabilitate profesională din partea angajaților, precum și un spectru larg de activități de manifestare a creativității;
- b) instituția protejează dreptul la confidențialitate al membrilor săi (elevi, profesori, personal tehnic) la securitate personală;
- c) instituția recunoaște dreptul membrilor săi la autonomie personală, asigurând în acest sens condițiile necesare pentru ca aceștia să-și aleagă singuri programele de studiu și cercetare;
- d) dreptatea și echitatea socială constituie valori pe care instituția le promovează în mod constant, încurajează atitudinile corecte și respinge cu hotărâre discriminarea;
- e) profesionalismul este cultivat în rândul membrilor instituției, prin inițierea unor programe și pregătirea unor elevi competitivi, prin recunoașterea și recompensarea rezultatelor de excelență a tuturor membrilor;
- f) instituția recunoaște și recompensează meritul individual sau de grup, performanța și eficiența;
- g) onestitatea și corectitudinea sunt valori etice promovate cu fermitate, întrucât, în absența lor, dreptul la proprietate intelectuală și evaluare corectă a performanței ar avea de suferit;
- h) transparența ca principiu etic contribuie la egalitatea de șanse, la accesul egal la resursele informaționale și rezultate de la probele de evaluare;
- i) responsabilitatea este promovată atât în dimensiunea profesională, cât și în cea etică, prin orientarea programelor de studii și prin solicitarea respectării standardelor etice și profesionale în toate împrejurările, inclusiv în cele în care e reprezentată public instituția;
- j) respectul și toleranța se numără printre valorile pe care instituția le cultivă constant;
- k) relațiile inter-umane sunt echilibrate și raționale, au la bază o logică pragmatică ce dă sens și valoare acțiunilor din școală;
- l) bunăvoința este o normă etică pe care instituția o cultivă în toate domeniile de activitate și în toate împrejurările în care nu sunt încălcate normele legale și etice;

m) în instituție sunt promovate consensul, medierea, ajutorul reciproc, compromisurile intereselor, comunicarea echitabilă, relațiile de prietenie, voluntariatul;

n) instituția nu tolerează practicile lipsite de integritate (abuzuri în relația profesor-elev; mită și alte foloase necuvenite; meditații impuse; contribuții suplimentare obligatorii; abuzuri pe scară ierarhică etc.);

o) în spațiul educațional, nimeni nu are dreptul să impună altora credințe religioase, viziuni politice sau alte categorii de convingeri ideologice;

p) toți membrii sunt obligați să prevină și să combată mita, favoritismele și nedreptatea;

q) prevenirea abuzului de putere și a abuzului de încredere, sunt componente obligatorii ale comportamentului tuturor angajaților, a elevilor din instituție și a părinților acestora.

Art.10. Elevii sunt datori să cunoască, să respecte și să aplice un set de norme de conduită.

Acestea presupun:

- a) respectarea regulamentelor școlare în vigoare;
- b) ținuta decentă în concordanță cu climatul educativ, purtarea uniforme școlare aprobate prin consens;
- c) folosirea unui limbaj adecvat vârstei și locului unde se află;
- d) atitudinea respectuoasă față de personalul școlii și față de colegi;
- e) frecvența obligatorie a orelor de curs;
- f) păstrarea în condiții optime a bunurilor din incinta instituției;
- g) păstrarea curățeniei în instituție;
- h) asumarea răspunderii pentru faptele săvârșite;
- i) respectarea individualității și a integrității colegilor;
- j) necesitatea obligatorie a deținerii de către elevi a manualelor și altor rechizite la orele de curs în stare bună;
- k) obligația de a aștepta Facilitatorul în clasă în ordine și de a se pregăti pentru începerea orei;
- l) îndeplinirea obligațiilor ce le revin ca elevi de serviciu pe clasă;
- m) obligația de a avea/a prezenta la cerere carnetul de elev;
- n) obligația de a informa părinții sau persoanele tutore în legătură cu situația școlară;
- o) anunțarea dirigintelui sau membrii administrației în cazul unor situații critice sau importante;
- p) părăsirea incintei școlii după finalizarea programului școlar și a activităților extrașcolare.

Art.11. În exercitarea calității lor de elevi ai școală este interzis:

- a) distrugerea sau deteriorarea documentelor școlare;
- b) deteriorarea bunurilor din școală (mobilier școlar, calculatoare, uși, bănci, pereți etc.);
- c) difuzarea de materiale cu caracter obscen sau pornografic;
- d) să fumeze, să consume și să introducă băuturi alcoolice sau derivate, droguri, substanțe etnobotanice în școală și în curtea școlii;
- e) să își rezolve singuri eventualele conflicte cu colegii, care au caracter de risc pentru viața și sănătatea persoanei, fără a anunța părinții, dirigințele, profesorii sau administrația;
- f) să se adreseze într-un limbaj necenzurat colegilor sau personalului școlii;
- g) să folosească gesturi și limbaj neadecvat față de alte persoane;
- h) să utilizeze fără acordul Facilitatorului telefoanele celulare în timpul orelor de curs în scopuri personale, cu excepția cazurilor de urgență (instituția nu este responsabilă de siguranța telefoanelor și a altor bunuri ale elevilor);
- i) să realizeze înregistrări audio sau video în timpul orelor, fără acordul Facilitatorului;
- j) să aducă și să difuzeze în unitatea de învățământ materiale care prin conținutul lor atentează la independența, suveranitatea și integritatea națională a țării, care promovează violența și intoleranța;

- k) să lanseze anunțuri false (cu privire la amplasarea unor materiale explozibile) în perimetrul unității de învățământ și să facă glume care pun în pericol siguranța elevilor și a personalului instituției;
- l) să saboteze activitățile educaționale prin refuzul de a participa efectiv la oră și prin amenințarea Facilitatorului;
- m) să poarte bijuterii ostentative și scumpe care pot conduce la faptul de a deveni victimă;
- n) să aibă o vestimentație indecentă;
- o) să participe la jocuri de noroc în spațiul școlii (săli de clasă, curte), precum și în afara instituției;
- p) să manifeste comportament agresiv (verbal, fizic, sexual) față de alte persoane;
- q) să folosească violența ca mijloc de amuzament;
- r) să copieze (plagieze), atât la probele de evaluare, cât și la lucrările de creație;
- s) să comită infracțiuni și abateri;
- t) să promoveze fracțiuni politice în liceu;
- u) să ofere cadouri, mijloace bănești, favoruri profesorilor și personalului liceului, în scopul beneficiilor personale;
- v) să fie implicat în activități care ar ponegi imaginea liceului;
- w) să aducă persoane străine în școală, fără a anunța membrii administrației.

Art. 12. Recompense pentru elevi

Elevii care obțin rezultate remarcabile la învățătură și se disting prin comportament exemplar pot primi următoarele recompense:

- a) evidențierea și mențiuni făcute de diriginte în fața colegilor de clasă și a părinților;
- b) evidențierea și mențiuni făcute de director sau director-adjunct în fața colegilor de școală;
- c) gratitudini verbale sau scrise adresate de către diriginte sau director părinților elevilor cu merite;
- d) delegarea cu prioritate în excursii sau tabere de odihnă;
- e) oferirea de premii, diplome, medalii;

Art. 13. Sancțiunile aplicate elevilor în caz de încălcări a prevederilor legale și norme morale:

Elevii care comit fapte prin care se încalcă dispozițiile legale în vigoare, sunt sancționați. În funcție de gravitatea faptelor, sancțiunile pot fi:

- a) observație individuală;
- b) mustrare orală sau în scris (scrisoare părinților);
- c) preavizarea de exmatriculare;
- d) exmatricularea din instituție cu drept de reînscrisoare în anul școlar următor, care vor susține un nou concurs de admitere;
- e) exmatricularea din instituție fără drept de reînscrisoare ulterioară în aceeași instituție;
- f) privare de cămin;
- g) suportarea, de către părinți a cheltuielilor pentru pagubele materiale produse în laborator, cabinete, săli de clasă etc.

Capitolul III. DISPOZITII FINALE

Art.14. Încălcarea unei sau mai multor prevederi ale prezentului Cod, aduce după sine punerea în discuție a situației elevului în cadrul Consiliului de Etică din instituție sau a Comitetului de Mediere școlară, care au funcția de ascultare a opiniilor părților și de formulare a unor recomandări pentru aplanarea conflictelor sau a îmbunătățirii comportamentului elevului.

Art.15. Situațiile de încălcări grave de către elev a prevederilor prezentului Cod sunt discutate la ședința Consiliului profesoral al instituției de învățământ pentru sancționarea acestuia, conform prevederilor legale.

Art.16. Modificările din acest Cod se realizează de către membrii Consiliului Școlar al Elevilor sau a grupurilor de inițiativă, constituite special cu acest scop și sunt aprobate prin vot de Consiliul de Administrație al școlii.